

Секція 3. Актуальні проблеми підготовки вчителя початкової школи у контексті
інтеграційних змін

Блудова Юлія Олександрівна, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри
педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту

*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-
педагогічна академія» Харківської обласної ради*

М. Харків, Україна

Потапенко Світлана Яковлівна, здобувач вищої освіти психолого-
педагогічного факультету

*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-
педагогічна академія» Харківської обласної ради*

М. Харків, Україна

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Головним ресурсом будь-якої країни, одним з гарантів її національної безпеки є освіта. Фізичне і духовно-моральне здоров'я громадян визначає рівень цивілізації держави, є індикатором сталого розвитку нації.

Збереження здоров'я населення на сучасному етапі існування цивілізації постає надзвичайно гостро, особливо це стосується молодого покоління. Здоров'я у всі часи вважалось найвищою цінністю, основною складовою життя людини, її благополуччя, самопочуття, радості.

Проблема збереження і зміцнення здоров'я молодого покоління є актуальною та своєчасною. У державних документах, що визначають стратегічні напрями сучасної освіти (Національна доктрина розвитку освіти України в XXI столітті, Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фізичну культуру і спорт», Концепція національного виховання студентської молоді), зазначено, що однією з засад державної політики у сфері освіти та принципом освітньої діяльності є формування культури здорового способу

життя. Викладачі та адміністрація закладів вищої освіти мають акцентувати увагу на відповідальному ставленні здобувачів освіти до власного здоров'я як до найвищої індивідуальної та суспільної цінності, на всебічному розвитку особистості, на створенні умов для оптимальної життєдіяльності учасників освітнього процесу, на забезпеченні повноцінного фізичного розвитку студентів. Таке соціальне замовлення суспільства вимагає системного і комплексного підходу до формування культури здоров'я студентської молоді.

У Державному стандарті початкової освіти акцентовано увагу не те, що вчитель має навчити здобувачів освіти турбуватися про власне здоров'я і безпеку, реагувати на діяльність, яка становить загрозу для життя, визначати альтернативи, прогнозувати наслідки, ухвалювати рішення з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб, аргументувати вибір на користь здорового способу життя, аналізувати і оцінювати наслідки і ризики, формувати підприємливість та етичну поведінку для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту.

Саме тому ця проблема набуває особливої значущості у системі професійної підготовки майбутніх учителів, які мають забезпечити інтелектуальний, фізичний, моральний, естетичний, емоційно-вольовий розвиток особистості дитини, здійснювати пропедевтичну роботу в напрямку здоров'язбереження. Саме вчитель початкових класів закладає майбутній потенціал здоров'я, формує нове покоління громадян, здатного до життєтворчості і здоров'язбереження впродовж життя. Це можливо лише за умови власного прикладу педагога дотримуватися правил здорового і безпечного способу життя, його здатності мобілізувати сукупність знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення здоров'язбережувальної діяльності [3].

Заклади вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства мають стати найважливішою ланкою у формуванні та зміцненні здоров'я майбутніх фахівців. Охорона здоров'я на сьогодні є пріоритетним напрямком діяльності всього суспільства, оскільки лише здорові громадяни в змозі належним чином засвоїти отримані знання і в майбутньому здатні займатися продуктивно-

корисною працею. Здоров'язбереження в освіті як цінність представлено трьома взаємопов'язаними блоками: здоров'язбереження як цінність державна, громадська, особистісна [2].

Нашій країні необхідне покоління з високим рівнем освіченості, культури і здоров'я, здатне сприймати загальнолюдські цінності, творчо, продуктивно діяти протягом тривалого часу в будь-якій галузі соціальної практики.

На сьогодні в Україні такого покоління бракує. У зв'язку з екологічною і демографічною ситуацією, недбалим ставленням до власного здоров'я, поширенням серед студентської молоді шкідливих звичок ця проблема є дуже актуальною.

У роботах Н. Гонтаровської відзначається, що кількість студентів спеціальної медичної групи збільшилася з 10 до 20-25%, у деяких вузах досягає 40% від загальної кількості студентів. За час навчання у вузі здоров'я студентів не поліпшується, більше того відзначається його погіршенням, надмірне збільшення ваги відзначається у 53% чоловіків і 64% жінок. До другого курсу кількість випадків захворювань збільшується на 23%, а до четвертого – на 43% [1].

Проблема виховання культури здоров'я майбутніх педагогів у освітньому процесі вищої школи набуває особливої значущості з огляду на численність сучасних досліджень. Питання здоров'язбереження молоді все частіше стає предметом наукового пошуку відомих учених, зокрема І. Беха, Т. Глазько, Г. Ващенко, О. Дубогай, В. Калініна, Р. Карпюк, С. Лапаєнко, Н. Нікіфорова, С. Омельченка, Н. Паніної, Л. Попова, Н. Романової, О. Яременка та ін. Науковці займаються питаннями формування ціннісних орієнтацій молоді на здоровий спосіб життя, переконують у відповідальності системи освіти за рівень здоров'я студентів (В. Бабич, М. Гончаренко, Ю. Драгнєв, Г. Кривошеєва, С. Лебедченко, Г. Пономарьова, Л. Татарнікова та ін. Вища школа повинна сприяти фізичному оздоровленню студентів, створювати можливості для збереження і підтримки існуючого рівня здоров'я, формувати теоретичні основи та практичні навички здоров'язбереження під час здобуття

освіти у чому переконують наукові пошуки вітчизняних та зарубіжних дослідників: М. Виленського, О. Глагощука, Г. Кривошеєвої, І. Мудрика, Т. Поздєєвої, С. Савченко.

Сучасні науковці Н. Агаджанян, Д. Воронін, Н. Гонтаровська у своїх дослідженнях акцентують увагу на значному погіршенні стану здоров'я під час здобуття освіти. Ситуація, яка склалась у закладах вищої освіти України характеризується розумовим перевантаженням студентів, відсутністю повноцінного харчування, зростанням нервово-психічної напруги протягом всього освітнього процесу, зниженням інтересу до фізичного виховання і самостійних занять фізичними вправами, низькою загальною фізичною активністю. Перехід до студентського життя пов'язаний зі зміною способу життя, побуту, часто місцем проживання. Це все призводить до нервово-емоційного і фізичного навантаження студентів [1].

Принципи оздоровчої спрямованості освітнього процесу конкретизуються у запровадженні в практику професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи здоров'язберезувальних технологій.

Отже, питання збереження, зміцнення здоров'я та формування здоров'язберігальних компетенцій ми вважаємо одним із ключових у системі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Список використаних джерел:

1. Гонтаровська Н. Діяльність навчального закладу в контексті школи сприяння здоров'ю / Н. Гонтаровська // Директор школи (Шкільний світ). – 2007. - №39. – С. 29-31. Гонтаровська Н. Здоров'я через освіту: спецкурс // Підручник для Директора. – 2011. - №11/12. – С. 36-72.
2. Коваленко Л. Педагогічні умови формування культури здорового способу життя студентської молоді / Л. Коваленко // Рідна школа. - К.: Деміур, 2006. - №7. - С. 29-31.
3. Панькова Н. Організація здоров'яспрямованої діяльності навчального закладу / Н. Панькова // Директор школи (Шкільний світ). – 2013. - №4: Освітній простір управління. – С.74